

Foto: Tommy Larsson

Månen lyser i Långbogenreviret. Någonstans är vargen...

Skydds jakt i blindo

Foto: Tommy Larsson

...vilket tassavtrycket avslöjar.

Efter ett fåtal angrepp under ett år sköts en varg efter Länsstyrelsens beslut. Jakten tilläts utan att någon skadegörande individ hade identifierats och under en tid då årsvalpar som är beroende av sina föräldrar kunde finnas i reviret. Vargen som sköts kan ha varit en föräldratik.

I Våra Rovdjur 2/2020 berättade jag om det Östgötska vargreviret Långbogen fram till våren 2020. Nu kommer en trist fortsättning.

Under år 2019 skedde tre angrepp på tamdjur, två på fårbesättningar och ett på en kalv. I inget av fallen var stängslingen tillfyllest. Den 10 juni 2020 upptäcktes att två kalvar dödats av varg. Angreppet skedde på samma gård där en kalv dödades i september 2019. Detta föranledde länsstyrelsen att redan dagen efter, den 11 juni, bevilja skydds jakt på en varg. Att vargar angriper nötdjur är relativt ovanligt och i Långbogen hade de, enligt djurägare, utöver de dödade kalvarna vid ett par tillfällen varit inne i hagar med nötdjur och skrämt dessa.

När jakttiden gick ut den 30 juni och var resultatlös blev den i ett nytt beslut förlängd med en månad och den 9 juli sköts en vargtik, som vägde 40,9 kg. Länsstyrelsen uppgav att det var en fjolårsvalp och många av oss pustade ut. Det dröjde ända till de sista dagarna i juli innan Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) kunde konstatera att det var den vuxna tiken i flocken som hade skjutits.

Rovdjursföreningen reagerade naturligtvis omedelbart vid skydds jaktbeslutet med en överklagan. Föreningen begärde samtidigt omgående inhibition av jakten. Förvaltningsrätten avslög direkt den 12 juni inhibition, varefter föreningen överklagade Förvaltningsrättens dom i denna del till Kammarrätten, som inte beviljade prövningstillstånd, varefter föreningen överklagade Kammarrättens dom till Högsta Förvaltningsdomstolen, som inte heller beviljade prövningstillstånd.

Jaktbeslutet kvarstod men med en ändring

Då det gäller själva jakten kom Förvaltningsrättens dom den 18 juni och där ändrade rätten Länsstyrelsens beslut med formuleringen "...om en vuxen varg återfinns i

sällskap med årsvalpar under skydds jakten innefattas de vargarna inte av beslutet om skydds jakt. Förvaltningsrätten avslår överklagandena i övrigt." Föreningen överklagade även den domen från Förvaltningsrätten till Kammarrätten (21 juni).

Länsstyrelsen tog den 30 juni sitt beslut om fortsatt jakt, där de ändrade beslutet enligt Förvaltningsrättens dom. Kammarrätten meddelade prövningstillstånd den 3 juli, men ärendet är inte avgjort när detta skrivs (17 september). Om vi vinner framgång i rättsprocessen ger det naturligtvis inte tiken tillbaka till sin familjegrupp, men det kan få betydelse för framtida liknande skydds jaktens ärenden.

Mysterium kring tiken och valpar i reviret

I början av september kom resultatet från SVA av obduktionen av tiken. Rapporten ger upphov till fler frågor än den besvarar. Tiken verkar ha varit dräktig så sent som bara någon vecka innan hon sköts! Men det kan inte avgöras om hon har fött valpar eller fått missfall. Normalt föds vargvalpar i månads skiftet april/maj. Obducenten skriver: "Utseendet på livmodern är vad man kan

fövänta sig hos en relativt nyvalpad tik." Hon verkar enligt SVA inte ha producerat någon mjölk.

Sedan tidigare finns flera uppgifter om valpar i Långbokenreviret detta år. Dessa iakttagelser är gjorda i mitten/slutet av juni:

- En död valp har hittats som har lämnats till SVA. Därifrån uppger man att det p.g.a. stark föruttnelse inte, utifrån DNA-analys, gick att konstatera vilka som var valpens föräldrar. Obducenten skriver som svar på en fråga från mig: "Vi har bedömt det som osannolikt att hon (dvs den skjutna tiken) fött den valpen."

- I samband med att den döda valpen hittades iakttoogs ytterligare tre valpar.

- Två valpar iakttoogs på en annan plats i reviret och en av dem kunde fotograferas.

Det har alltså funnits (kanske finns) valpar i år, men de är inte födda av den skjutna tiken enligt SVA. Att någon annan tik än "alfatiken", dvs hon som födde valpar förra året, blir dräktig är ytterst ovanligt och fjol-årstikarna är inte könsmogna.

Vi måste nog ge oss till tåls till dess att det har hittats DNA från årsvalpar innan vi kommer närmare en lösning på gåtan. Under sommaren har vi hittat mycket få spår av vargar i Långboken-reviret, men det kan vara normalt. Förra året hade vi ingen bekräftelse på valpar förrän i mitten av september.

Rovdjursföreningens synpunkter på skyddsjaksbeslutet

☘ Skyddsjakt medgavs under tid då vargarna normalt har valpar. När beslutet togs var det inte klart att det fanns valpar, men det bekräftades ganska snart. Även om man inte känner till att det finns valpar, vet alla som arbetar med varg att ett vargpar, som är intakt och som fött valpar tidigare år, normalt får valpar varje år. Den kunskapen besitter uppenbarligen inte Länsstyrelsen i Östergötland.

☘ Ingen specifik vargindivid som var ansvarig för angreppet den 10 juni kunde identifieras. Skyddsjakt syftar till att förhindra ytterligare skada. Hur ska detta gå till om man inte känner till individen? Denna skyddsjakt fick därför karaktären av licensjakt, vilket Länsstyrelsen inte har rätt att besluta om.

☘ Stängslingen var inte tillräcklig. Länsstyrelsen i Östergötland ger inte bidrag till stängsling av hägn för nötdjur. Men detta fritar inte djurägaren från skyldigheten att skydda sina djur. Man menar även att det inte går att hinna med att stängsla på kort tid. Men vargetableringen var känd sedan 2,5 år och det senaste angreppet skedde ett halvt år före den händelse som ledde till skyddsjaksbeslutet. Dessutom på samma gård!

☘ Skadan kan inte anses allvarlig. Det handlar om få angrepp och under ett års tid.

☘ Jaktområdet var långt större än det kända reviret. Det är känt att vargar tidigare passerat just detta område. Jakten skulle därför ha kunnat leda till att en helt främmande varg sköts.

☘ Förvaltningsrätten avslag föreningens överklagande, men ville tillägga: En vuxen varg i sällskap med valpar får inte skjutas. Men varken Förvaltningsrätten eller Länsstyrelsen verkar ha kunskap om att vargvalpar inte går i sällskap med föräldradjur vid den aktuella tiden på året. Valparna har de placerat på en rendezvous-plats.

Min personliga åsikt

Slutsatsen av detta måste bli: Beslut om skyddsjakt får bara fattas av Naturvårdsverket. Detta har minst tre fördelar:

- Kompetensen är förhoppningsvis högre liksom kunskapen om lagstiftning och gällande direktiv.

- Möjligheten för lobbyister att påverka besluten minskar.

- Behandlingen av skyddsjaksärenden blir likartad över hela landet.